

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1926.

Ljubljana, 23. septembra 1926.

Štev. 7.

60.

ANTON BONAVENTURA, PO BOŽJI IN APOSTOLSKE STOLICE MILOSTI ŠKOF LJUBLJANSKI, VERNIKOM O SV. FRANČIŠKU ASIŠKEM.

Letos mine 700 let, odkar je sv. Frančišek Asiški umrl, namreč ponoči od 3. na 4. oktober 1226. Ker ima ta nenavadni svetnik mnogo častilcev pri vseh narodih in pri vseh stanovih, ker ima na tisoče duhovnih sinov in hčera v treh po vsem svetu razširjenih redovih, ki jih je on ustanovil, pač ni čuda, da vesoljni svet praznuje letos posebne slovesnosti v spomin njegove svete smrti.

Sv. Oče, papež Pij XI., ki so sami že od mladih nog tretjerednik, so nam dne 30. aprila tekočega leta poslali krasno okrožnico o svetem Frančišku Asiškem. V njej z vso zgovornostjo slave tega svetnika in naročajo škofom, naj skrbе za slovesen in koristen spomin njegove smrti.

Da ustrezem želji sv. Očeta in tudi želji svojega srca, vam pošljem tale pastirski list. Podal vam bom nekoliko črtic o njegovem življenju in delovanju.

1.

Frančišek Asiški je bil rojen v letu 1182. v malem laškem mestecu Asisi. Oče njegov je bil Peter Bernardone, bogat, trdosrčen in le dobička željen trgovec. Mati mu je bila blaga Pika, rojena na Francoskem.

Oče je hotel zelo nadarjenega sina vzgojiti za svoj poklic. Visoko leteči duh Frančiškov ni dosti maral za dobiček in bogastvo, pač pa je hrepenel po svetnih časteh in po veselih zabavah. S tovariši je prirejal vesele pojedine, z njimi je po mestnih ulicah popeval, povsod je hotel biti prvi. Cenili so ga in poveličevali, ker je bil kot sin premožnega trgovca lahko potraten. Toda nikdar ni ničesar storil, kar bi bilo prostaško ali nespodobno.

2.

Tega veselega, častihlepnega, toda čistega mladeniča si je Bog odbral za velika dela v neprecenljivo korist vsega človeškega rodu. Polagoma ga je tako vodil, da je vsako neurejeno nagnjenje korenito iztrgal iz srca: pa je mogel vzplamteti čiste, popolne ljubezni božje. Kako se je to zgodilo?

V letu 1202. je bil v vojni mesta Asisija zoper mesto Perugia ujet. Celo leto je bil jetnik, kar je lahko prenašal: smejal in šalil se je ter pre-

peval in pripovedoval. Visoko je letel in trdil, da ga čaka sijajna in slavna prihodnost in je izgovoril te-le prepomenljive besede: »Doživeli boste, da bo ves svet meni pred nogami.«

V letu 1203. je bil sklenjen mir in Frančišek je dobil svojo prostost. Kmalu potem smrtnonevarno oboli. Počasi okreva, na palico naslonjen se pomalo sprehaja. Začno se mu vzbujati nenavadne, resne misli. Petje in vesela družba ga več ne mika. Da, dosedanje življenje se mu dozdeva vedno bolj nespametno in brezpomembno.

Kmalu potem hoče v boj za papeža. Na potu oboli, strese ga mrzlica in mora domov. Bogati mladenič se vda zopet veselemu življenju v znani tovarišiji svojih prijateljev. Toda resnih misli, ki so se mu poprej začele vzbujati, ne more več zadušiti. Po cele ure hodi po polju in po samotah le z enim prijateljem. Zahajal je pač v stare tovarišije, kjer so prijatelji prepevali in se zabavali, toda srce mu je uhajalo drugam.

Blizu mesteca Asisija je bila samotna votlina. V njo je zahajal in v njej se je v goreči molitvi boril z Bogom. Leta 1205. se je udeležil prešumne veselice. Po njej stopi pred prijatelje in jim začudenim reče, da hoče vzeti nevesto, ki je bogatejša, lepša in čistejša, kakor bi si oni mogli predstavljati. Mislil je na siromašnost, ki jo je od dne do dne bolj ljubil, mrziti pa začel sijajnost in razkošnost življenja.

Pa saj je tudi v najbolj razposajenih dneh siromake ljubil in jim srčno rad z obilnimi darovi pomagal. Kako mu je bilo žal, da je nekega dne zavrnil berača, ki ga je prosil miloščine v imenu ljubezni do Boga! Sklenil je, da nobenega prosilca več ne zavrne.

Od tedaj je prosil Boga, naj mu jasno razodene, kaj hoče od njega. Toda odgovora ni. Frančišek začne deliti še več miloščine siromakom. In nekega dne jaha na sprehodu. Sreča gobavega človeka iz bližnje bolnišnice. Hitro skoči s konja, z nenavadno silo se premaga in začne poljubljati rane siromašnega bolnika. Drugega dne gre v dotično bolnišnico, vsakemu bolniku stisne v roko dar in pri tem vsakemu roko poljubi.

S tem premagovanjem je Frančišek hotel Bogu reči: Glej, dosedanje življenje sem zavrgel, za menoj leži kakor kosci razbitega stekla, povej mi, kam naj v prihodnosti obrnem. In Bog ga je uslišal.

Četrť ure pod Asisijem je bila cerkva sv. Damijana. Polagoma je propadala. Čuval jo je siromašen duhovnik. V njej je bil le en preprost oltar in na njem križ. Sem je Frančišek pogostokrat zahajal molit. Najljubša molitev mu je bila tale: »Daj mi, o Bog, da bom v vseh zadevah ravnal po Tvojem razsvetljenju in po Tvoji volji.« In dogodilo se je, da je v tej tišini čul glas, ki se mu je dozdeval, da prihaja iz ust Križanega in ki mu je rekel: »Pojdi in pozidaj moja hišo, ki že propada!«

Bil je uslišan, toda naročila ni dobro razumel. Mislil je, da naj propadajočo cerkvo sv. Damijana pozida. Gre in proda precej sukna iz očetove prodajalnice; dobljen denar prinese duhovniku, ki ga pa iz previdnosti noče sprejeti. Frančišek pa vrže blesteči denar v kot cerkvice. Ker

ga duhovnik prosi, ostane pri njem cel mesec. Dan za dnevom premišljuje trpljenje Gospodovo in se ves v molitev zatopljen po cele ure in dneve v duhu razgovarja s Križanim.

Oče je izsledil stanovanje svojega sina. Frančišek se mu s početka skriva, nazadnje pa stopi pogumno predenj. Ko ga oče zagleda v raztrgani obleki, vsega od posta shujšanega in spozna, da so se izjalovili vsi vanj stavljeni upi, se raztogoti in začne sina pretepati, daviti, ga zveže in zapre v neko klet svoje hiše. Nekoliko pozneje je oče moral na pot. Ker se Frančišek blagi materi smili, ga izpusti. On gre koj k duhovniku v cerkvi sv. Damijana. Ko se oče vrne, zopet kar besni, da je sin oskrunil njegovo ime. Zatoži ga tatvine in zahteva denar nazaj. K škofu ga pelje. Ker denar še ni bil porabljen, ampak je v cerkvi ležal na kraju, kamor ga je Frančišek vrgel, ga je mogel pred škofom dati očetu. Pa ne samo denar, še obleko sleče in jo položi pred očeta. Ko ga škof naglo s svojim plaščem pokrije in on ves bled in od posta suh stoji pred očetom, reče glasno: »Čujte in poslušajte me vsi! Do sedaj sem Petra Bernardona imenoval svojega očeta, od sedaj bom pa edino le Bogu služil. Zato sem onemu vrnil denar, zavoljo katerega se je tako žalostil, pa tudi obleko in vse kar imam od njega. Ker od sedaj ne bom več govoril: Oče, Peter Bernardone, ampak: Oče naš, ki si v nebesih.«

S tem dejanjem je Frančišek pretrgal vse vezi, ki so ga vezale na svet; toda postal je v srečo popolnoma svoboden in otrok božji.

3.

Po teh notranjih borbah je bil Frančišek usposobljen za preimenitno delo, ki mu ga je določila božja Previdnost. Zasledujmo njegov daljnji razvoj.

Ko je Frančišek vse zapustil in je bil popoln siromak, je v slabi beraški obleki odpotoval iz Asisija. Toda prav kmalu se je vrnil v redovniški obleki. Vedno je še mislil, da mu je Bog z besedami, naj pozida njegovo Cerkev, ki se podira, naročil, naj popravi cerkev sv. Damijana in druge cerkve v okolici, ki so bile zanemarjene in so razpadale.

Da bi to dosegel, je od hiše do hiše prosil prispevkov. Mnogo zasramovanja in zaničevanja je moral prestati. Oziral se je na trpečega Zveličarja in je kljub zaničevanju vstrajal v delu. V par letih je popravil cerkev sv. Damijana, sv. Petra in ono še dosedaj slovečo cerkev Marije od Angelov, imenovano »Porcijunkula«, ki je le pol ure od mesteca Asisija oddaljena. Ta cerkev je bila njemu najbolj draga. Tu je premolil mnogo dni, zatopil se je v premišljevanje trpljenja Gospodovega, tukaj je prosil Boga, naj mu pokaže pot, po kateri naj hodi. S kako globoko pobožnostjo je bil vselej pri sv. maši, kadarkoli jo je kak duhovnik tukaj opravil!

Napoči jutro 24. februarja 1209. Bila je sv. maša. Zatopljen v molitev Frančišek ne vidi več duhovnika pri oltarju, pač pa Kristusa, ki ga zopet čuje govoriti. Besede Njegove pa so bile: »Pojdite in oznanjujte: Približalo se je kraljestvo božje! Bolnike ozdravljajte, mrtve obujajte, gobave oči-

ščujte, hude duhove izganjajte! Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte! Ne jemljite si ne zlata ne srebra, ne denarja v svoje pasove, ne torbe, ne dveh sukenj, ne obuval, ne palice. Zakaj delavec je vreden svoje hrane. Ko stopite v hišo, jo pozdravite z besedami: Mir vam bodi!« (Mt 10, 7—13.)

To povelje Gospodovo se je natančno ujemalo z močnim nagibom, ki ga je čutil v sebi. S popolno gotovostjo je v tem klicu spoznal svoj poklic in nalogo svojega reda. »To je,« zakliče, »kar želim in po čemer s celim srcem koprnim!« Koj odveže čevlje, odvrže palico, torbo, denar in si svojo haljino opaše z vrvico. To je bil drugi korak v polje, ki ga je Gospod določil njemu in njegovim drugom, da ga obdelujejo: postal je potovalen pridigar. Ta dan je pravi dan ustanovitve reda manjših bratov ali frančiškanov.

4.

Koj začne apostolsko delo. V preprosti kmečki haljini, z vrvjo prepasan, začne ljudem pridigovati. Siromaštvo, namreč pravo ocenjevanje zemeljskih dobrin v duhu siromaštva in splošen mir, to je bil predmet njegovih govorov. Govoril je preprosto, toda prepričevalno; poslušalce je izredno ganil, kar pretresel, da so vsi skešani svoje življenje objokovali.

Da pridiguje svetovnjak, to je bilo nekaj novega, pa je ravno zato njegova beseda mnogo dosegla. To tem bolj, ker so vsi videli, da je on že sam na sebi vse to dovršil, kar je priporočal. Mogel je v hiši bogatega trgovca prav udobno živeti, sedaj pa nima, kamor bi svojo glavo položil; sedel je poprej pri bogato pogrjnjeni mizi, sedaj pa uživa trd zberačen kruh in čudno zmes v lonec nametanih ostankov jedil; lastni oče ga je pretepel, preklinjal, zavrgel, zasramoval, on se ni nikdar zoper to pri-tožil, pač pa mu je jasen mir žarel iz njegovih oči.

Koj pomladi istega leta 1209. so se Frančišku pridružili trije tovariši. Do poletja leta 1210. je imel že enajst pomočnikov. Oblekel jih je v redovniško haljino, zavezal za popolno siromaštvo, poučil jih in poslal pridigovat po mestih pokrajine Umbrije. Kako so jih, posebno po mestih, zaničevali in zasramovali! Vse so mirno potrpeali. Stradali so, prav pogostokrat so prenočili pod milim nebom in prezebali v hladni pokrajini.

Še v letu 1209. je Frančišek počikal samoto na neki gori. Tam je prebival v skalnati votlini; okoli njega je bilo vse tiho in mirno, pa se je mogel nemoten razgovarjati z Bogom. O, kako goreče je molil noč in dan. Mislil je na prihodnost. Začel je leto v božjem imenu in Bog mu je že sedaj dal dobrih sotrudnikov. Toda, kako se bo njegovo delo razvijalo? Nekega dne moli kleče na trdi skali. Kar se nekako zamakne in duh njegov gleda v daljno prihodnost. Kar je videl in slišal, je pozneje pripovedoval svojim učencem, rekoč: »Čul sem glas, da bodo prišli modri in plemeniti možje, ki bodo z vami pridigovali pred knezi in narodi in mnogi se bodo k Bogu spreobrnili. Bog mi je vse to pokazal. Še mi je v ušesih šum mnogovrstnih jezikov, ki bodo od vseh narodov prišli k nam. Prihajali bodo Francozi, Španci, Nemci, Angleži. Gospod nas hoče storiti kot velik narod vseh pokrajin zemlje.«

Dobro je vedel, kako svet mora biti mož, ki si ga je Gospod za tako delo odbral. Ves ponižen se je vtopil v svojo notranjost. Spoznal je, kako majhen, siromašen, nevreden in grešen je človek, ki se primerja z neskončnim in presvetim Bogom. In v spoznanju svojega nič je iz strtega srca zaklical: »Gospod, usmili se me, ker siromašen in grešen človek sem!« In presveti Bog, ki je obenem tudi usmiljen, se je sklonil k ponižnemu Frančišku, ki je nekako čul zagotovilo: »Ne boj se, moj sin, tvoji grehi so ti odpuščeni!« V gotovosti, da mu je Bog vse odpustil, zapusti samoto in potuje k cerkvi Porcijunkuli.

Sedaj je bil Frančišek za prevzvišeni poklic popolnoma usposobljen. Na zunaj siromak, pa v srčnem spoznanju tudi na znotraj kot nič pred neskončnim Bogom.

5.

Prišlo je poletje l. 1210. Frančišek je s tovariši vedno bolj jasno spoznaval, da ne bodo mogli mirno in uspešno oznanjevati besede božje, ako dela ne potrdi sv. Oče v Rimu. Zato reče nekega poletnega dne svojim tovarišem: »Pojdimo k naši Materi, rimski Cerkvi in povejmo papežu, kaj je Gospod začel delati po nas, da bomo, potrjeni od papeža, mogli delo po njegovi volji nadaljevati.« Sedaj sestavi prvo pravilo za svoj red in odpotuje v Rim.

Skrbela ga je, kako bo v Rimu opravil. In res, kardinali in papež Inocencij III. mu spočetka niso nič kaj zaupali. Toda preprostost, odkrita ponižnost in sveta navdušenost Frančiškova ni dala papežu mirovati. Imel je pa iste dni te-le čudne sanje: videl je lateransko cerkev, ki je glava in mati vseh cerkva, da propada. Toda glej, majhen, neznamenit mož podpre rušeče se židove, on raste in raste, da postane velik, kakor je bila velika stavba sama. Obraz tega moža je bil kakor obraz malega, siromašnega brata Frančiška iz Asisija, ki je prosil papeža, naj mu dovoli pridigovanje in popolno apostolsko siromaštvo.

Nato papež ustno potrdi nov, nenavaden način življenja. Klečeč pred papežem mu je Frančišek obljubil pokorščino in spoštovanje. Drugi bratje so pa po povelju papeževem obljubili Frančišku pokorščino in spoštovanje. Hotel je papež, naj tovariši Frančiškovi nosijo tonzuro v znak, da so kleriki in tudi njim je dovolil pridigovanje.

V tem času je opat benediktinskega samostana »Subasio« Frančišku prepustil cerkvico Porcijunkulo v vedno porabo za mal letni prispevek. Sedaj je Frančišek svoje od papeža odobreno delo z vso vnemo začel in nadaljeval kot pravi poslanec božji, kot prikazen z drugega sveta. Izvrstni možje so se mu pridružili. Živeči v največjem siromaštvu so mesto kruha uživali zberačeno repo, pa tudi nebeško veselje in ljubezen in mir v duši. Po božji milosti so dosegli izredne uspehe, največji grešniki so se spreobračali.

Frančišek je želel postati mučenec. Zato je hotel iti na iztok med krute mohamedance. Prvič je radi viharjev moral nazaj, drugič je pa v

l. 1219. prišel pred samega sultana, toda nič ni opravil, brez uspehov se je vrnil v Evropo. Obiskal je svete kraje, kjer je Gospod živel in trpel. Dve sveti misli je prinesel domov.

Iz Betlehema je prinesel posebno ljubezen do božičnih praznikov. O božiču je pri Greccio v dolini rietski napravil jaslice polne sena, zraven je privezal volička in oslička, povabil je sem pastirje in kmete, ki so res prišli opolnoči z gorečimi bakljami. Frančišek jim prečita evangelij o rojstvu Gospodovem in izpregovori navdušeno pridigo o betlehenskem Detetu. Odtod navada naših božičnih jaslic.

Iz Getsemana in z Golgote je pa Frančišek ponesel prežarečo ljubezen do Zveličarja. Kakor otrok je jokal in zdihoval, kadarkoli je premišljeval grenko trpljenje in sramotno smrt našega Odrešenika.

Ko se je vrnil, je poskrbel za potrdilo pravil sestavljenih za njegov red. Na kapitlju l. 1219. je bilo zbranih že 5000 bratov. Sklenili so, da bodo v vsakem frančiškanskem samostanu vsako soboto opravili sveto mašo na čast preblazene Device Marije in da bodo prosili papeža, naj jim izda listino, po kateri bi mogli dokazati, da je njihov red cerkveno potrjen. Ustregel jim je papež Honorij III. meseca junija 1219, ko je potrdil novo pravilo, ki mu ga je predložil Frančišek.

Toda tudi to pravilo ni moglo svetega ustanovitelja zadovoljiti popolnoma. Zato je šel v samoto, mnogo je molil in strogo se je postil, pa je previdno sestavil tretje pravilo, ki ga je dne 29. novembra 1223 papež Honorij III. slovesno potrdil. To pravilo še sedaj velja in se frančiškani po njem ravnaajo.

6.

Cerkvica Matere božje od Angelov, Porcijunkula imenovana, ki jo je Frančišek dobil od benediktincev v vedno porabo in ki jo je lepo popravil, mu je bila najbolj mila, najbolj draga.

V tej cerkvi si je l. 1216. od Kristusa izprosil tako imenovane porcijunkulske odpustke, ki bi jih mogli dobiti obiskovalci te cerkve. Potrdil jih je papež Honorij III. l. 1216., in sicer tako, da se morejo od večera dne 1. avgusta pa do večera dne 2. avgusta odpustki dobiti večkrat. Treba je prejeti sv. zakramente, obiskati določeno cerkev in moliti na namen sv. Očeta. Kolikorkrat se cerkev obišče, se dobi popoln odpustek.

Resničnost teh odpustkov so koj spočetka mnogi pobijali. In res, nikjer ni papeževega pisma, v katerem bi te odpustke dovolil in tudi prvi pisatelj življenja sv. Frančiška jih ne omenjajo. Vendar pa jih potrjujejo mnogi papeži in o njih govore skoraj sodobni pisatelji, ki se sklicujejo na prve učence sv. Frančiška. Resničnost potrjuje učeni papež Benedikt XIV., ki pravi, da bi bil silno predrzen, kdor bi jih tajil. Brani jih tudi učeni Bellarmin, ki opozarja na to, da so s temi čudežno danimi odpustki tri katoliške resnice potrjene, namreč nauk o odpustkih, nauk o oblasti papeževi podeljevati odpustke in nauk o potrebi skesane spovedi.

Da so porcijunkulski odpustki delo božje, pokazuje izredno koristen uspeh. Koj spočetka so za dan 2. avgusta neštevilne množice priromale k cerkvi Porcijunkuli, večinoma s posebnimi dokazi kesanja in spokornosti. Do 18. stoletja so računali letno do 200 tisoč romarjev. Ker je bil zato velik naval, pač ni čuda, da so se dogodile marsikaterne nesreče. Do leta 1486. se je ta odpustek mogel dobiti edino le v porcijunkulski cerkvi. Pozneje so papeži dovolili iste odpustke tudi v drugih frančiškanskih ali župnijskih cerkvah, kakor se vam vsako leto posebej oznani. In od tega časa je naval v Porcijunkulo manjši, vendar še vsako leto priroma tje več tisoč vernikov.

7.

Navdušenost za sv. Frančiška je rasla od dne do dne. Celo oni verniki obojega spola, ki so jih vezale družinske dolžnosti, so hoteli zapustiti vse in vstopiti v red sv. Frančiška.

Ta okolnost je dala povod, da je sv. Frančišek premišljeval, kako bi ustanovil nov red za svetne ljudi, ki naj bi ostali v svetu pri svojih opravilih, pri svojih družinah in v svojem zakonskem življenju, pa bi vendarle mogli hrepeneti po krščanski popolnosti ter biti deležni zaslug in miru redovniškega življenja.

Kmalu mu je dozorela misel, da ustanovi tretji red. Sestavi primerno pravilo, ki ga potrdita papeža Honorij III. in Gregor IX. Papež Leon XIII. je prvotna pravila tretjega reda s konstitucijo dne 30. maja l. 1883. nekoliko časa primerno preuredil in dolžnosti omilil. Preklical je poprej dane odpustke in določil znova in točno, kake odpustke morejo dobiti tretjeredniki sv. Frančiška in kedaj.

Po teh prenarejenih pravilih veljajo za tretjerednike te-le določbe:

a) Sprejeti se more vsak vernik, ki je dovršil 14. leto starosti. Mora pa biti pošten, miroljuben in vdan sveti Cerkvi in sv. Očetu. Žena naj se ne sprejme, ne da bi vedel njen mož, razen v posebnih slučajih. Sprejeti dobé in naj nosijo vrstico in mali škapulir. Kdor to zanemari, sicer ne greši, toda izgubi pravice in ne dobi odpustkov. Pred sprejemom mora vsakdo prestati enoletno preskušnjo.

b) Člani naj ne nosijo gizdave, razkošne obleke in naj vsak po svojem stanu skuša zadeti srednjo pot. Ogibajo naj se plesov, lahkomiselnih iger in grdega popivanja. V jedi in pijači naj bodo zmerni; pred jedjo in po jedi naj vselej molijo.

c) Dan pred praznikom brezmadežnega spočetja Device Marije in pred praznikom sv. očeta Frančiška naj se postijo. Hvalevredno je, ako bi se tretjeredniki postili na vsak petek, ali ako bi se v sredah zdržali mesnih jedi.

Tretjeredniki svetnega stanu naj izmolijo vsak dan 12 krat Očenaš, Češčena Marija in Čast bodi, razen ako zavoljo bolehnosti ne bi mogli. Tretjeredniki duhovskega stanu zadoste tej dolžnosti z brevirjem.

Vsak tretjerednik mora mesečno enkrat prejeti zakramente sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa.

Tudi naj vsak o pravem času napravi oporoko.

d) V družinskem življenju naj bodo vsem lep zgled. Pospešujejo naj pravo pobožnost in vse dobro. V hiši ne smejo imeti škodljivih knjig in časopisov, skrbe naj, da jih tudi njihovi podložni ne bodo čitali. Negujejo naj medsebojno ljubezen in prizadevajo naj si, kako bi prepire preprečili in poravnali.

Prisegajo naj le, kadar je res potrebno. Ogibljejo naj se umazanega govorjenja, varujejo naj se nespodobnih šal. Zvečer naj o tem izprašajo vest in morebitne grehe s pokoro izbrišejo.

e) Ako je mogoče, naj gredo k sv. maši vsak dan. Udeležujejo naj se mesečnih shodov, kakor jih voditelj določi.

f) Po možnosti naj prispevajo za pomoč bolnim članom, ali za dostojnost službe božje. Ako član oboli, naj ga prednik obišče sam, ali drugega pošlje, da mu izkaže krščansko ljubezen. Ako je član nevarno obolel, naj ga opozori, da pravočasno vse dušne zadeve uredi.

g) K pogrebu pokojnega člana naj pridejo vsi tretjeredniki iz iste župnije in iz okolice. Skupno naj izmolijo en del sv. rožnega venca za mir njegove duše v večnosti. Duhovniki naj se pokojnika spominjajo pri sv. maši, svetnjaki pa po sv. obhajilu, da mu tako izprosijo večni mir in pokoj.

8.

Bratov frančiškanov je bilo vedno več. Frančiška je skrbela prihodnost. Premišljeval je, bodo li vsi vedno ohranili pravega duha. Začel je o tem dvomiti. Prišli so v red ljudje bolj lenobni, možje nestanovitni. Vstopili so učenjaki in Frančišek se je bal, da ne bi postali na svojo znanost prevzetni, da bi pozabili na ponižnost in na znanost križa Kristusovega. Upiral se je tudi z vso močjo, da njegovi bratje ne bi koprnili po visokih cerkvenih časteh.

Pa kaj naj stori, da te nevarnosti za pravi duh reda odstrani? Da bi to dosegel, je hotel v svoji osebi uresničiti vzor svojega reda, namreč naj bi redovniki postajali od dne do dne Jezusu bolj podobni. Odločil se je za nekrvavo mučeništvo. Odšel je v samoto velikih gozdov kasentinskih h kamaldulenzom. V molitvi sklene, da se odreče prav vsemu, karkoli mu je ljubo in drago.

Na zboru bratov o prazniku sv. Mihaela stopi med svoje brate, pogleduje jih s svojimi bolnimi očmi in reče: »Od sedaj bom za vas mrtev. Glejte tukaj brata Petra Tutanija, kateremu bodimo poslušni vsi, jaz in vi.« Predenj poklekne kot pred svojim poglavarjem, pa mu prvi obljubi vdanost in pokorščino. Ginljiv prizor! Jok bratov pretrga tišino. Kolika žrtev za Frančiška! Pokazal pa je svojim, kaj je premagovanje samega sebe,

odpoved, ponižnost in pokorščina. Daroval je, kar mu je bilo najbolj pri srcu, ves svoj red je prepustil vodstvu drugih.

Ko je izprosil potrditev redovniškega pravila, je odpotoval v mirno dolino rietsko. V samoti je za brate molil. Posebno pa je napredoval v popolni ljubezni do Boga. Do te ljubezni mu je Bog sam pomagal. Ker, kar Bog začne, tudi izpelje. On je klesar, ki kamen neusmiljeno kleše, dokler ni izobličen popolni umetni kip.

Zato so k sedanjim preizkušnjam prišle nove. Bolezni so se ga lotile. Že v mladosti ga je napadala mrzlica. S postom si je zdravje izpodkopal. Skoraj nikdar ni zavžil kuhanih jedi; ako jih je, jih je potresel s pepelom. Ni čuda, da je začel kri bruhati in je bil včasih v smrtni nevarnosti. Tudi oči so mu pešale in so ga bolele.

Zraven so ga notranje skušnjave mučile. V samotnih urah si je očitil preveliko strogost, pa ga je satan motil in mu vzbujal težke misli. Frančišku so se vrivale te-le misli: »Vsak grešnik se more zveličati, le oni ne, ki si je s pretirano strogostjo sam zdravje uničil.« Slične misli so ga mučile po noči in po dnevi. Naučil se je, kako se morejo potolažiti ljudje, ki so v istih izkušnjavah. Zmeraj bolj se je izpopolnjeval v umetnosti, kako razločevati notranji glas božji od glasu izkušnjavca. Skušanemu bratu Rufinu je rekel: »Kar srce omehča in poživi, pride od Boga, vse pa, kar srce ožalosti, ga napravi, da postane trdo, brezupno, malomarno, leno, prihaja od satana.«

9.

Ko se mu je l. 1224. zdravje nekoliko zboljšalo, je zahrepenel po samoti v kasentinskih gozdih in po gori Alverni. Sem odpotuje v spremstvu nekoliko bratov. Z njim se je na to goro popela tudi skrb za brate, raztreseno po svetu. Edino v molitvi dobiva tolažbe. Brat Leon je večkrat opazil, kako je kar zamaknjen in kako njegovo telo nad zemljo plava. Frančišek je živel bolj na drugem, kakor na tem svetu. Postajal je Gospodu vedno bolj in bolj podoben. Največjo milost in največjo podobnost z Gospodom je pa prejel na praznik Povišanja sv. Križa, dobil je namreč rane Jezusove, in sicer takole:

Zjutraj prav zgodaj se je Frančišek pred vratmi svoje sobice zatopil v molitev in je molil: »O Gospod Jezus, podeli mi dve milosti, preden umrjem. Prva je, da bi še v življenju na duši in na telesu čutil one bolečine, ki si jih Ti, o presladki Gospod, občutil v svojem najbolj grenkem trpljenju, v kolikor je to mogoče. Druga je, da bi v svojem srcu čutil ono neizmerno ljubezen, ki je, o božji Sin, tako v Tebi gorela, da si hotel za nas grešnike toliko trpeti, v kolikor je to mogoče.« Dolgo je tako molil in je bil v srcu prepričan, da ga bo Gospod uslišal. Začel je globoko zbran premišljevati Kristusovo grenko trpljenje in njegovo brezkraino ljubezen, pa je žar njegove pobožnosti tako vzplamtel, da je bil iz ljubezni in sočutja kar nekako v Jezusa spremenjen. Vzor je bil dosežen.

Sedaj se odpro nebesa. Križani odtod plava k Frančišku, nosi ga šest belih peruti. Razsvetljen je Frančišek spoznal, da bo popolna podoba Križanega ne po telesnem mučeništvu, pač pa po notranjem žaru ljubezni do Križanega.

Ko je nebeška prikazen izginila, je imel Frančišek rane Gospodove na svojem telesu, na rokah, na nogah in na strani. Resničnost ran nikdo ne bi mogel tajiti, tako očitni in zanesljivi so dokazi. Ponižni Frančišek je skušal to milost prikriti. Toda kmalu je moral skrivnost razodeti bratu Leonu. Potreboval je ovojev, da rane prikrije in da zmanjša velike bolečine. Ovoje je brat Leon vsak dan izmenjeval; le od četrtega zvečer do sobote zjutraj Frančišek ni dopustil odviti ovoja, hoteč trpeti s svojim Zveličarjem in Gospodom.

Kdor bi hotel rane sv. Frančiška tajiti, moral bi zavreči prav nepobitna spričevanja: zavreči okrožnico brata Elija, ki jo je koj na dan smrti Frančiškove l. 1226. poslal vsemu redu; zavreči poročilo v življenjepisu sv. Frančiška, ki ga je spisal Tomaž Celano l. 1230.; zavreči listino papeža Gregorja IX. iz leta 1237.; zavreči spričevanje zavetnika Frančiškovega reda, kardinala Hugolina, ki je resničnost ran z vso gotovostjo zagovarjal; zavreči slovesno izjavo brata Bonifacija, ki je rane videl in o njih pričal na zborovanju v Genovi l. 1254.

Od tega časa je duša Frančiškova kar poskakovala in vriskala radosti in hvaležnosti. Bil je star 42 let. Zdelo se je, kakor da ne živi več na zemlji.

10.

Dne 30. septembra 1224 je bil sv. Frančišek še pri sv. maši v mali kapelici na gori Alverni. Po sv. maši je odpotoval in se je od te zanj svete gore poslovil za vselej. Ker radi pekočih ran ni mogel hoditi, je moral po gori jahati. Bil je kar zamaknjen.

Iz te zamaknjenosti so ga prebudili ljudje, ki so od vseh strani k njemu hiteli. Veselo so mu vriskali in ga pozdravljali, imajoč oljkine vejice v rokah, poljubovali so mu rob njegove obleke, pa tudi rane, akoravno jih je prikrival; na bolnike so polagali vajeti živinčeta, na katerem je Frančišek jahal, in veliko čudežev se je dogodilo.

V novembru je prijahal k Porcijunkuli. Oživili so se mu spomini prvih let. Zopet je hotel streči bolnikom in posebno gobavcem. Telesno bolj mrliču podoben je vendarle vsak dan jahal po bližnjih vaseh, kjer je vernikom pridigoval in negoval gobavce, kjerkoli jih je dobil. Saj je svojim bratom večkrat priporočal, naj v bolezni ne koprne preveč po zdravju, ampak naj bodo Bogu za vse hvaležni in naj nikakor ne žele, da bi se jim godilo bolje kakor hoče Bog. Ponavljal je besede: »Najbolj sladko in drago mi je, kar Gospod z menoj stori.«

Napori pri potovanju so bili vendarle za Frančiška pretežki, tudi oči so ga zopet močno pekle in bolele, bila je nevarnost, da popolnoma

oslepi. Zato je mislil na kraj nemotenega miru. Le malo je še videl in ni mogel gledati solnčne svetlobe, ki jo je vendar tako ljubil.

V tem stanju so ga spravili v slabo kočico pri cerkvi sv. Damijana, potem pa radi ozdravljenja v mesto Albertino, kjer je željno pričakoval svojo sestro: smrt. Pa Gospod še ni poslal svojega angela po dušo, ki je tako vroče po njem koprnela. Njegov strežnik brat Frančišek ga je hotel prepeljati v Celle pri Kortoni. Frančišek ne ugovarja. Toda v Celli se na hirajočem telesu pokažejo prvi znaki vodenice, ledvice in jetra ga strašno bole; oslabiljen želodec ne more prenesti nobene hrane več. Frančišek neizmerno trpi. V težkih dneh izrazi željo, in sicer zadnjo željo, namreč: »Peljite me v Asisi, k Porcijunkuli!«

Umirajočega odpeljejo v Asisi in v poznem poletju v Porcijunkulo. Namestijo ga v borno kočico blizu te cerkve. Začel se je mesec oktober l. 1226. Prvi četrtek je bil Frančišek izredno slab. Blagoslavljal je svoje učence. »Kolikor morem,« je govoril, »in več ko morem.« Blagoslavljal je vse: pričujoče, nenavzoče, prihodnje brate. Morje ljubezni je napolnjevalo njegovo dušo! Zadnja skrb na tem svetu mu je bilo siromaštvo, bratska ljubezen in ponižnost.

Da doseže popolno siromaštvo, se sleče, leže na gola tla in si izprosi od gvardijana potrebno obleko. V tej izberačeni obleki je umrl. To je bila njegova zadnja pretresljiva pridiga o siromaštvu.

Vprašajo ga, kam želi biti pokopan. Odgovori: »Na peklenški grič, kjer hudodelce obešajo.« To je bila zadnja in najbolj jasna pridiga o ponižnost. Volja se mu je izpolnila. Toda na tem griču so sezidali kmalu mogočno cerkev, kamor so 26. maja 1230 prenesli Frančiškovo telo, ki še sedaj tam počiva.

V petek zjutraj se bolnik prebudi. Misleč, da je še četrtek, prosi naj mu bratje prečitajo evangelij za veliki četrtek: »Ker je Jezus vedel, da je prišla njegova ura, ko pojde s tega sveta k Očetu, in ker je vzljubil svoje, ki so bili na svetu, je svojim skazal ljubezen do konca.« In učenci so še enkrat slišali evangelij o umivanju nog, evangelij, ki govori o služehi ljubezni in ki se takole sklene: »Zgled sem vam dal, da bi tudi vi delali, kakor sem jaz vam storil.« Kako ginljiva pridiga o ljubezni!

V soboto 3. oktobra pride zdravnik. »Kdaj se mi bodo odprla večna vrata?« vpraša umirajoči. Proti večeru prosi svoja brata Angela in Leona, naj zapojeta še enkrat njegovo solčno pesem. Ko je ta pesem s koncem o sestri smrti prenehala, začne moliti 141. psalm in zdihne: »S svojim glasom kličem k tebi, o Gospod;« psalm izmoli do zadnje vrstice, ki se glasi: »Izpelji iz ječe mojo dušo, da bom povelečeval tvoje ime!«

Okoli umirajočega stoji bratje. Mirno in brez boja izdihne svojo dušo. Bil je od najbolj idealnih ljudi, karkoli jih je nosil svet. Gotovo je njegova sveta, očiščena duša splavala takoj pred prestol Večnega, da gleda Boga v njegovi luči, Ga povelečuje in v nebeški ljubezni uživa.

K o n e c.

Kako vzvišeno je življenje sv. Frančiška! O da bi tudi mi ljubili Boga, svet prezirali in z vso dušo koprnili po srečni večnosti v Bogu. Bodimo ponosni na katoliško Cerkev, ki je Cerkev svetnikov in ljubljencev božjih, kar Bog potrjuje s čudeži, ki jih na njihovo priprošnjo izvršuje tudi v naših časih, o čemer nas prepričuje množica umrlih, katere so sv. Oče zadnja leta, posebno lani, na temelju nepobitno dokazanih čudežev proglasili kot svetnike. Mi kličemo: hvala Bogu za to nam nevrednim izkazano dobroto.

Blagoslov Boga Očeta in Sina in sv. Duha naj pride nad vas in naj ostane nad vami.

V Ljubljani, 10. septembra 1926.

† Anton Bonaventura,
škof.

Ta list naj se prebere vernikom s prižnice počenši z nedeljo dne 3. oktobra t. l. V nedeljo dne 3. oktobra naj se tudi služba božja opravi s primerno slovesnostjo v spomin jubileja sv. Frančiška Asiškega.

61.

DRAGINJSKE DOKLADE DUHOVNIKOV.

Ministrski svet je na predlog gospoda ministra za finance soglasno s finančnim odborom narodne skupščine z rešitvijo št. D. R. 86.255/1926 z dne 3. julija 1926 učinil k uredbi z dne 28. jul. 1925 D. R. br. 88.900 glede draginjskih doklad duhovnikov pet izprememb in dopolnitev.

Izmed teh točk velja za naše duhovnike le točka V., ki ima sledeče besedilo:

»Za členom 12. naj se doda nov člen 12 a, ki se glasi:

Minister za vere sme dovoliti glede na stanu primerno vzdrževanje izjemoma draginjske doklade tudi onim osebam, ki jim po odredbi člena 11. te uredbe te doklade sploh ne bi pripadale, in v večjih delih nego so oni, do katerih bi imele pravico po stopnjah člena 12. Izjemoma pa sme, celoma ali deloma, tudi odvzeti draginjske doklade osebam, ki sicer ne razpolagajo z dohodki, navedenimi v omenjenih členih, ki pa jim omogočujejo dohodki druge vrste, živeti stanu primerno tudi brez državne pomoči.

Vse to sporazumno z ministrom za finance v mejah kreditov, odobrenih s proračunom.«

Ta dopolnitev velja od dne 1. avgusta 1926.

*

To se objavlja gg. duhovnikom, ki si morejo s tem členom koristiti, v vednost radi ravnanja. Tozadevnim prošnjam (kolek 5 Din), je priložiti zadostna dokazila.

62.

RAZNE OBJAVE.

Formularje za oficij in sv. mašo za praznik Jezusa Kristusa Kralja (letos 31. oktobra) naj gg. duhovniki, najboljše po dekanijskih uradih, pravočasno naroče naravnost v Jugoslovanski knjigarni. — Premembe v liturgičnem direktoriju so označene v Škof. listu 1926, št. 2.

Direktorij za l. 1927. je dotiskan. Dekanijski uradi naj čimprej semkaj sporoče potrebno število izvodov za svoje dekanije.

Polovično vožnjo po železnicah je ministrstvo saobračaja z aktom z dne 5. julija 1926 M. S. br. 21.260/26 dovolilo duhovnikom, ki prejemajo draginjske doklade, določene za duhovnike. Škof. ordinariat je z dopisom z dne 13. avgusta 1926 št. 3057 prosil ministrstvo ver, kake formalnosti so potrebne v dosego te ugodnosti. Med tem pa je objavil »Glasnik biskupija bosanske i srijemske« št. 17. z dne 15. septembra 1926 v tem oziru sledeče: »Za izdajanje certifikata za znižano vožnjo veljajo odredbe člena 80. Predpisa o brazplačni in znižani vožnji na državnih železnicah. Radi tega je treba prošnji priložiti 10 Din v gotovini ali v kolku, fotografijo v običajnem formatu (9 × 6 cm) in uradno potrdilo o prejemanju draginjske doklade.«

Prošnje, naslovljene na direkcijo državnih železnic v Ljubljani, naj se pošljejo škofijskemu ordinariatu, ki bo potrdilo o prejemanju draginjskih doklad izposloval od računovodstva delegacije ministrstva financ za ljubljansko in mariborsko oblast ter prošnje poslal direkciji državnih železnic v Ljubljani.

63.

KONKURZNI RAZPIS.

Z okrožnico z dne 3. avgusta 1926, št. 2917, je bila razpisana župnija Sv. Trojica nad Cerknico z rokom do 25. avgusta 1926.

64.

ŠKOFIJSKA KRONIKA.

Cerkveno odlikovanje. Ignacij Zupanc, župnik v Predosljah, je bil imenovan za škof. duhovnega svetnika.

Podeljene so bile župnije: Stranje Janezu Langerholzu, župniku pri Sv. Lenartu (umeščen 1. septembra 1926); Kolvrat Jankotu Sušniku, kaplanu v Šmariji (umeščen 1. septembra 1926); Poljane pri Toplicah Jankotu Lobe, župnemu upravitelju ondi (umeščen 9. septembra 1926); Št. Jakob ob Savi Gustavu Kollerju, župniku v Podragi pri Vipavi (umeščen 16. septembra 1926).

Za župne upravitelje so bili imenovani: Jožef Cuderman, župni upravitelj v Št. Lambertu, za župnijo Koprivnik v Bohinju, Janez

Me v ž e l j, kaplan v Selcih, za župnijo sv. Lenart nad Škofjo Loko, Franc Lambert R a m š a k, kaplan v Dragatušu, za župnijo Vrh (Sv. Trije Kralji), Anton Ž n i d a r š i č, kaplan v Starem logu, kot ekskurendo upravitelj župnije Topla Reber.

Premeščeni so bili: Franc Hiti, prefekt v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano, za kaplana na Mirno, Jožef M l a k a r, prefekt v zavodu sv. Stanislava, za kaplana v Škocijan pri Mokronogu; kaplani: Ivan S e k u l a iz Kostanjevice za prefekta v zavod sv. Stanislava, Franc U č a k a r iz Loškega potoka na Bloke, Janez H a b j a n iz Vinice v Loški potok, Anton V o v k iz Metlike v Trzič, Andrej K u š l a n iz Sodražice v Stopiče, Martin B u k o v e c iz Škocijana pri Mokronogu v Št. Vid pri Stični, Janez K r a l j i č iz Mirne v Šmarije, Janez P r i m a r iz Kamnika za beneficiata v Šmartno pri Litiji, Janez F r a n č i č iz Št. Petra pri Novem mestu v Kamnik, Anton D o l i n a r iz Trziča v Borovnico.

Nameščeni so bili semeniški duhovniki: Franc Glinšek in Silvester S k e b e kot prefekta v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano; kot kaplani: Viljem C u n d e r v Št. Petru pri Novem mestu, Leon K r i s t a n c v Sodražici, Matija L a m o v š e k v Selcih nad Škofjo Loko, Julij S l a p š a k v Škocijanu pri Mokronogu, Franc S t u d e n v Kočevju.

Stalni pokoj je dovoljen Jankotu Šiški, župniku pri Sv. Trojici nad Cerknico.

Za kateheta na osnovnih šolah v Ljubljani je imenovan Franc Šmit, beneficiat v Šmartnem pri Litiji.

Umrla sta Matija K a d u n c, biseromašnik in župnik v pok., v Žužemberku dne 16. julija 1926 v starosti 87 let in Avguštin Š i n k o v e c, župnik v p., v Kamniku dne 20. septembra 1926 v starosti 65 let. N. v m. p.!

Škofijski ordinariat v Ljubljani, 23. septembra 1926.

TEČAJI V „DOMU DUHOVNIH VAJ“

do konca leta 1926.

Za duhovnike: 11. do 15. oktobra.

Za može: 30. okt. do 3. nov. — 11. do 15. dec.

Za mladeniče: 13. do 17. nov. — 4. do 8. dec. — 18. do 22. dec.

Za organiste in cerkvenike: 22. do 26. nov.

Za učiteljski stan: 27. do 31. dec.

Vsak tečaj se začne zvečer prvega in konča zjutraj zadnjega zgoraj imenovanih dni. Udeleženci naj bodo v »Domu« do 6. ure zvečer prvega dne. Za udeležbo naj se pravočasno prijavijo. Kdor bi priglasičen ne mogel priti, se mora pravočasno odglasiti, da napravi mesto drugemu. Oskrbnina znaša za ves čas 120 Din.

Vsebinska: 60. Anton Bonaventura, škof, vernikom o sv. Frančišku Asiškem. — 61. Draginjske deklade duhovnikom. — 62. Razne objave. — 63. Konkurnzni razpis. — 64. Škofijska kronika.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Dostal. — Za Jugosl. tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.